

KØBENHAVNS KOMMUNE

Teknik- og Miljøforvaltningen
Sekretariatet

NOTAT

31-05-2010

Sagsnr.
2010-81084

Dokumentnr.
2010-362721

Sagsbehandler
Karin Johnson

Bilag nr. 1, svar på medlemsforslag om kirkegårde som rekreative grønne åndehuller

Anvendelse af kirkegårdene til parklignende aktiviteter

Skal en kirkegård helt eller delvist overgå fra kirkegårdsrekreativt areal til parkrekreativt areal har Københavns Kommune allerede et fortilfælde. I 1989 besluttede Københavns Borgerrepræsentation ”Dispositionsforslag år 2020 for Assistens Kirkegård”.

Borgerrepræsentationen besluttede den 24. juni 1983 at få udarbejdet dette forslag, som i korte træk betød at en del af Assistens Kirkegård fra 2020 overgår til park, men stadig er en del af kirkegården. Ønsker udvalget noget lignende for de øvrige kirkegårde, vil forvaltningen foreslå at samme metode anvendes.

Status for de fem kommunale kirkegårde er på nuværende tidspunkt at et areal på Assistens Kirkegård og et areal på Sundby Kirkegård efter planen overgår til parkformål fra 2020. Brønshøj Kirkegård er så belagt at det ikke anses som muligt at ændre kirkegårdens formål.

Ønskes ændring af arealerne på Vestre og Bispebjerg Kirkegårde, kan TMU beslutte at der igangsættes et arbejde med at beskrive og

Center for Kirkegårde

Frederiksborgvej 125
2400 København NV

Telefon
8233 4616

Telefax
3582 1029

E-mail
karjoh@tmf.kk.dk

EAN nummer
5798009488046

www.kk.dk

disponere dele af det nuværende kirkegårdsareal til park. Som ved ændringen på Assistens Kirkegård må man være forberedt på, at det tager ca. 15 - 30 år, før ændringen kan træde i kraft, afhængigt af om urnegravsteder eller kistegravsteder varsles nedlagt. I henhold til lovgivningen er det muligt at foretage sådanne ændringer.

Med de nuværende regler er kirkegårdene som et hele at betragte som kirkegårde. Det betyder, at borgerne kan besøge kirkegårdene under hensyntagen til stedets særlige karakter, og der er derfor begrænsninger for, hvilke aktiviteter der kan foregå på en kirkegård. Respekten for gravstedsejernes forventning om ro til at sørge og mindes har hidtil være prioriteret højere end borgernes forventninger om parkaktiviteter på kirkegårdene.

Ændring af kirkegårdenes åbnings- og lukketider

Byens parker er døgnåbne, og forvaltningen vil ikke anbefale at kirkegårdene har samme åbningstid som parkerne. De fem kirkegårde har i dag forskellige åbnings- og lukketider i forhold til lokale forhold. For 40 år siden var kirkegårdenes åbnings- og lukketid ens for alle fem kirkegårde, med varierende åbningstider hen over året i forhold til, hvornår det blev lyst og mørkt. I gennem tiden er åbningstiderne ændret i forhold til krav og ønsker fra dels gravstedsejere og dels besøgende. Desværre har omfanget af hærværk også haft indvirkning på åbningstiderne. Tiden skønnes nu til at være moden til ensartede åbnings- og lukketider for kirkegårdene igen, og forvaltningen vil derfor anbefale at udvalget godkender en ensartet ordning for alle kirkegårdene. For at tilgodese pendlere og skolebørn, der bruger kirkegårdene som sikker vej gennem byen, anbefales det at kirkegårdene åbnes kl. 7 hele året. For at imødekomme ønsket om længere åbningstid, foreslår forvaltningen at kirkegårdene i sommerhalvåret (april - september) lukkes kl. 22. I vinterhalvåret foreslås det at der lukkes kl. 19. De nye åbningstider er mellem en og tre timers yderligere åbningstid. Der er meget begrænset belysning på de københavnske kirkegårde.

Gravstedsejere og øvrige besøgende er ikke nødvendigvis to forskellige grupper, men i praksis har de vist sig at have forskellige ønsker om krav til åbningstiderne. Det er oplagt, at de besøgende ønsker adgang så meget som muligt - gerne hele døgnet, hvorimod gravstedsejerne ønsker at deres værdier og følelser skærmes mod hærværk så meget som muligt. Det er derfor lidt af en balancegang at tilgodese begge parter, og det bærer den nuværende åbningsordning også præg af.

Hertil kommer, at der på alle kirkegårde er bevaringsværdige monumenter som ejes af Københavns Kommune og som nødvendigvis skulle ødelægges ved hærværk som er kostbart at reparere. Borgerne skal i

øvrigt selv dække skader som opstår ved hærværk på deres monumenter og gravsteder. Ikke alle forsikringselskaber dækker den type af skader under en eventuel husstandsforsikring.

Som Center for Kirkegårde ser det, er der en række dilemmaer, som må overvejes. Som tidligere nævnt er det en balance at finde en ordning der tilfredsstiller så mange som muligt. Hvem er kirkegårdene for: De levende eller de døde? De rekreativt besøgende eller gravstedsejerne? Turister eller byens borgere? - Det rigtige svar er: Alle!.

Gravstedsejerne har ikke nogen samlet organisation der kan tale deres sag, så det er administratoren/ejeren af kirkegårdene der har denne opgave. Det er i København på nært hold Center for Kirkegårde, men i virkeligheden er det de folkevalgte i Borgerrepræsentationen. Altså det politiske niveau.

Der er dog visse love og regler som de kommunalt folkevalgte ikke kan se bort fra. Som eksempel kan nævnes at der findes regler om hegning af kirkegårde som skal følges.

Som nævnt kan det politiske niveau suverænt bestemme hvordan kirkegårdene skal åbnes og lukkes, men uanset hvilken beslutning der træffes, vil den blive udfordret af enten de besøgende eller gravstedsejerne.

Det er også vigtigt at der fra politisk side er forståelse for, at en kirkegård ikke kun kan betragtes som en park. Der er stor forskel på hvad borgerne forventer der kan gives tilladelse til i en park, i forhold til hvilken adfærd man kan tillade sig på en kirkegård. Respekten for de døde gør simpelthen den væsentligste forskel.